

Zpráva ECDC o významných přenosných infekčních nemocech za 7. kalendářní týden, 11. – 17. února 2024 / ECDC Communicable Disease Threats Report, Week 7, 11 - 17 February 2024

Podle materiálu ECDC volně zpracovalo Oddělení epidemiologie infekčních nemocí, CEM, SZÚ

Zdroj: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/communicable-disease-threats-report-11-17-february-2024-week-7>

Seznam onemocnění uvedených v aktualizaci za poslední týden:

- 1. Přehled epidemiologie respiračních virů v EU/EHP**
- 2. Klasifikace variant SARS-CoV-2**
- 3. Měsíční epidemiologický monitoring záškrtu v EU/EHP, 2023**
- 4. Chikungunya a dengue – celosvětově, monitorování globálních ohnisek nákazy**
- 5. Chřipka A(H5N1) – celosvětově, sledování případů u lidí**
- 6. Případ koinfekce u člověka sezónní chřipkou A(H3N2) a ptačí chřipkou A(H10N5) – Čína, 2024**
- 7. MERS-CoV – celosvětově**

1. Přehled epidemiologie respiračních virů v EU/EHP

Sledování cirkulace respiračních virů v primární a sekundární péči ukazuje, že cirkulace zůstává zvýšená, což je z velké části způsobeno chřipkou.

Všechny ukazatele potvrzují pokračující vysokou aktivitu chřipky v EU/EHP.

Většina hlásících zemí zůstává v sentinelové primární péči nad hranicí 10 % positivity chřipky, ale na úrovni jednotlivých zemí je pozorován mix rostoucích, stabilních a klesajících trendů.

Po několika týdnech klesajících trendů na úrovni jednotlivých zemí došlo ve dvou zemích v sentinelové primární péči k poklesu chřipky pod hranici 10 % positivity.

Většina hlásících zemí zaznamenala střední nebo vysokou intenzitu chřipky, rozsáhlé geografické rozšíření a nadstandardní výskyt chřipce podobných onemocnění (ILI).

Ve většině zemí nadále převládá A(H1)pdm09.

Aktivita RSV se na úrovni EU/EHP celkově snížila, ačkoli na úrovni jednotlivých zemí zůstává situace různorodá.

Aktivita SARS-CoV-2 byla ve všech zemích klesající nebo nízká.

2. Klasifikace variant SARS-CoV-2

Od poslední aktualizace 19. ledna 2024 neprovedlo do 16. února 2024 ECDC žádné změny v klasifikaci variant vzbuzujících obavy (VOC), zájmových variant (VOI), sledovaných variant (VUM) a deeskalovaných variant.

V EU/EHP se vyskytuje vysoký podíl varianty BA.2.86. Ve 4. týdnu (od 22. ledna do 28. ledna 2024) je medián podílu BA.2.86 v EU/EHP 93,9 % (rozmezí: 80-100 %).

Dne 2. února 2024 byla linie BA.2.87.1 klasifikována jako sledovaná varianta (VUM). V současné době byl v Jižní Africe identifikován pouze malý počet sekvencí (9). Ke dni 12. února 2024 nebyla linie BA.2.87.1 mimo Jižní Afriku zjištěna. BA.2.87.1 je geneticky odlišná od současných cirkulujících variant. Nese přibližně 100 mutací ve srovnání s rodičovskou linií BA.2. Protein BA.2.87.1 má odlišnou N-koncovou doménu, včetně několika velkých delecí. To by mohlo potenciálně souviset s významným posunem antigenních vlastností. K objasnění vlastností varianty BA.2.87.1 jsou zapotřebí další studie. Je nepravděpodobné, že by varianta BA.2.87.1 měla v blízké budoucnosti vliv na epidemiologickou situaci v EU/EHP.

V zemích EU/EHP se vyskytují linie podobné XBB.1.5+F456L s mediánem 2,9 % (rozmezí: 0-12 %). Podíl variant XBB.1.5-like+F456L v EU/EHP celkově klesá.

V EU/EHP podíl variant podobných XBB.1.5+L455F+F456L klesá (podíl: 0-12 %).

Ostatní linie podobné XBB.1.5 se v současné době vyskytují v EU/EHP ve velmi nízké míře a jejich podíl klesá, s mediánem 1,8 % (rozmezí: 0-8 %).

3. Měsíční epidemiologický monitoring záškrtu v EU/EHP, 2023

Ke dni 12. února 2024 bylo v EU/EHP prostřednictvím Evropského systému surveillance (TESSy) hlášeno šest případů záškrtu. Případy byly hlášeny z České republiky (4) a Norska (2). U pěti případů bylo laboratorně zjištěno *Corynebacterium diphtheriae* a 1x *Corynebacterium ulcerans*. Čtyři případy měly kožní formu onemocnění a u zbývajících dvou případů nebyl klinický obraz znám. Žádný z případů neměl v nedávné době pozitivní cestovní anamnézu.

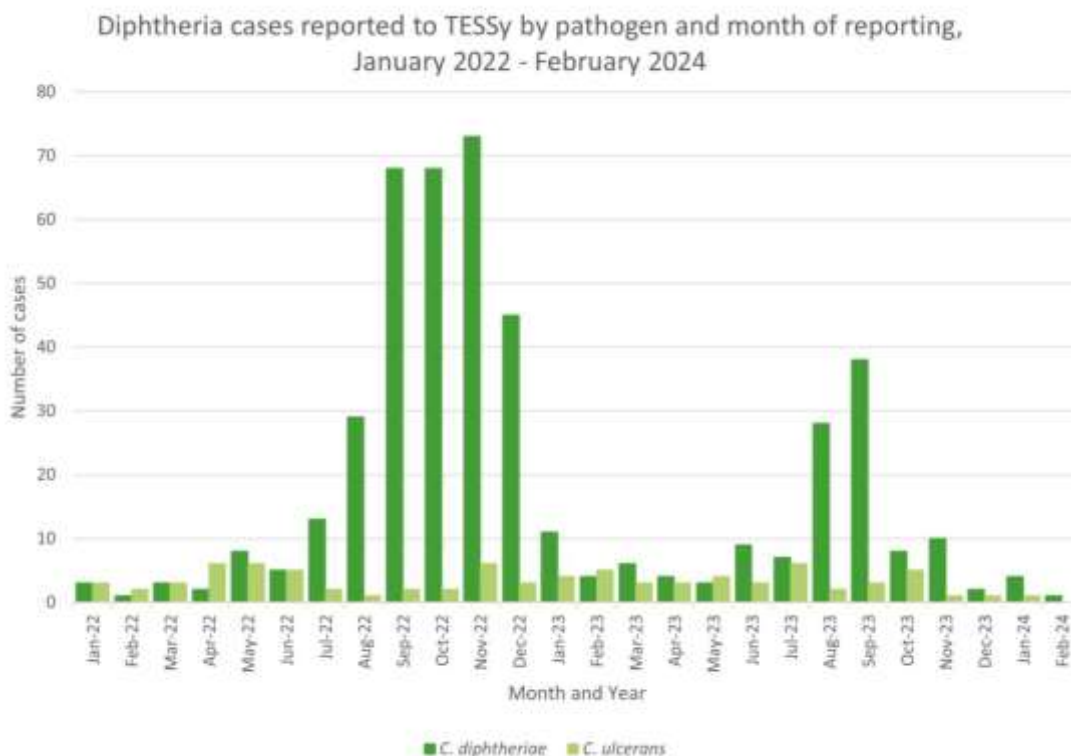
Ke 12. únoru 2024 bylo v EU/EHP prostřednictvím TESSy nahlášeno 170 případů záškrtu. Německo nahlásilo 117 případů, Nizozemsko 14 případů, Belgie 12 případů, Česká republika 7 případů, Slovinsko 4 případy, Norsko 4 případy, Švédsko 3 případy, Lotyšsko 3 případy a Španělsko, Slovensko a Lucembursko 2 případy.

Od předchozí aktualizace z 8. ledna 2024 došlo k nárůstu o 19 případů. Německo nahlásilo 10 nových případů, Česká republika 4, Norsko 3, Slovensko 1 a Španělsko 1 případ.

V roce 2023 byly hlášeny tři případy, které skončily smrtí: jeden v Belgii, jeden v Německu a jeden v Lotyšsku.

Od září 2022 do 12. února 2024 bylo podle TESSy v EU/EHP zaznamenáno 443 případů záškrtu, včetně pěti úmrtí.

Vzhledem ke zvýšenému počtu sporadických případů pozorovaných od druhé poloviny roku 2022 nemá ECDC k dispozici žádné údaje svědčící o komunitním přenosu *Corynebacterium diphtheriae*.

Lékaři musí mít povědomí o klinických příznacích záškrtu, zajistit rychlou diagnostiku a léčbu případů v souladu s klinickými doporučeními.

Byla hlášena neobvykle široká rezistence izolátů *C. diphtheriae* k běžným perorálním a parenterálním antibiotikům. Jako preventivní opatření ECDC doporučuje provést testování antimikrobiální citlivosti u všech izolátů *C. diphtheriae*.

4. Chikungunya a dengue – celosvětově, monitorování globálních ohnisek nákazy

Chikungunya: V roce 2024 bylo celosvětově hlášeno přibližně 10 000 případů onemocnění virem chikungunya (CHIKVD), nedošlo k žádnému úmrtí. Případy CHIKVD byly hlášeny celkem v osmi zemích, země hlásící nejvyšší počet případů jsou Brazílie (14 189), Paraguay (973), Bolívie (60) a Kolumbie (13). Další země z regionu Amerika, které hlásí případy CHIKVD lze nalézt na vyhrazených webových stránkách PAHO:

<https://www3.paho.org/data/index.php/en/mnu-topics/chikv-en/550-chikv-weekly-en.html>

Mimo Ameriku byly případy CHIKVD hlášeny v Asii z Východního Timoru (195) a Malajsie (1).

V roce 2023 nebyly v Evropě hlášeny žádné autochtonní případy CHIKVD, úmrtí spojená s CHIKVD byla hlášena z Brazílie (3).

V roce 2024 nebyl v Evropě hlášen žádný případ CHIKVD.

Dengue: Celosvětový počet případů horečky dengue přesáhl v lednu 2024 půl milionu, což mělo za následek více než 100 úmrtí.

V roce 2024 nebyl v Evropě hlášen žádný případ horečky dengue.

Pravděpodobnost lokálního přenosu virů chikungunya a dengue v oblastech, kde se vektor vyskytuje v kontinentální EU/EHP, je v současné době velmi nízká. Důvodem jsou nepříznivé environmentální podmínky pro aktivitu vektorů a replikaci virů ve vektorech.

5. Chřipka A(H5N1) – celosvětově, sledování případů u lidí

Ve dnech 9. a 12. února oznámilo kambodžské ministerstvo zdravotnictví dva nové případy nákazy ptačí chřipkou A(H5N1) u lidí, včetně jednoho úmrtí. Onemocněli sourozenci ve věku devět a 16 let z vesnice v provincii Kratié v Kambodži. U jednoho dítěte se došlo k rozvoji příznaků (horečka, dušnost, mdloby) a zemřelo 8. února 2024 na infekci ptačí chřipkou A(H5N1) potvrzenou Národním ústavem veřejného zdraví. Ve vzorku zesnulého případu (3. případ) byl detekován klad 2.3.2.1.c (GISIAD: ID EPI_ISL_18879683). Jeho sourozenec byl laboratorním vyšetřením potvrzen a v té době neměl respirační příznaky. Podle zprávy MZ byla v domácnosti mrtvá kuřata a kachny, které rodina konzumovala před nástupem příznaků 9letého chlapce. Laboratorní a epidemiologické šetření probíhá.

V souvislosti s těmito událostmi nebyly hlášeny žádné případy přenosu z člověka na člověka.

V roce 2023 byly lidské případy infekce způsobeny viry kladu 2.3.2.1.c cirkulujícími v Kambodži.

Od roku 2004 bylo onemocnění ptačí chřipkou A(H5N1) u lidí hlášeno z 23 zemí světa, celkem 886 případů, včetně 462 úmrtí (CFR: 52 %).

Riziko přenosu zoonotické chřipky na širokou veřejnost v zemích EU/EHP je nízké. U profesně exponovaných skupin, jako jsou zemědělci a chovatelé, je riziko nízké až střední.

6. Příklad souběžné nákazy člověka sezónní chřipkou A(H3N2) a ptačí chřipkou A(H10N5) – Čína, 2024

Dne 16. února 2024 WHO oznámila, že zemřelá osoba přišla do kontaktu s živou kachnou. Testy potvrdily přítomnost viru A(H10N5).

Dne 30. ledna 2024 úřady v provincii Če-ťiang oznámily, že jedna osoba byla nakažena jak sezónní chřipkou A(H3N2), tak zoonotickou A(H10N5).

Pacientkou byla 63letá žena z provincie Anhui, která již byla v chronickém stavu. Příznaky se u ní objevily 30. listopadu 2023 a bohužel 16. prosince 2023 zemřela.

Čínské úřady provedly šetření a nezjistily u kontaktů žádné sekundární případy.

V současné době je riziko pro lidské zdraví v EU/EHP hodnoceno jako velmi nízké.

Shrnutí: Dne 30. ledna 2024 oznámil Národní úřad pro kontrolu a prevenci nemocí v Číně případ koinfekce chřipky A(H3N2) a ptačí chřipky A(H10N5) u člověka v provincii Zhejiang. Případem je 63letá žena z Xuancheng v provincii Anhui s několika základními onemocněními. Symptomy (kašel, bolest v krku a horečka) se u ní objevily 30. listopadu 2023 a 2. prosince byla přijata do místního zdravotnického zařízení kvůli zhoršení klinického stavu. Dne 7. prosince byla přijata do nemocnice v provincii Zhejiang, kde 16. prosince zemřela. Mikrobiologické vyšetření provedené v laboratoři v provincii Zhejiang dne 22. ledna 2024 odhalily přítomnost sezónní chřipky A(H3N2) i ptačí chřipky A(H10N5). Tato zjištění byla potvrzena čínským CDC dne 26. ledna 2024. Mezi blízkými kontakty případu nebyly zjištěny žádné další případy.

Aktualizace (16. února 2024): Podle informací WHO měla zesnulá osoba s koinfekcí sezónní chřipky A(H3N2) a ptačí chřipky A(H10N5) kontakt s živou kachnou, kterou zakoupila na trhu dne 26. listopadu 2023 a později ji zkomzumovala. Laboratorní vyšetření zbývajících kachního masa uloženého v lednici potvrdilo přítomnost viru chřipky A(H10N5).

Čínské úřady nařídily provinciím Zhejiang a Anhui, aby provedly preventivní a kontrolní opatření, včetně hodnocení rizik. Na základě odborného posouzení v Číně ukázala celogenomová analýza, že virus A(H10N5) byl ptačího původu a neměl schopnost účinně infikovat člověka. Čínské úřady vyhodnotily pravděpodobnost, že virus infikuje lidi, jako nízkou a nezjistily důkazy o přenosu z člověka na člověka.

7. MERS-CoV – celosvětově

Od předchozí aktualizace dne 5. února byly do 12. února 2024 ministerstvem zdravotnictví v Saúdské Arábii hlášeny čtyři nové případy MERS-CoV, včetně dvou úmrtí, s datem prvních příznaků v roce 2023.

Ve všech případech se jednalo o dospělé osoby, které nejsou zdravotnickými pracovníky. Od začátku roku 2023 do 12. února 2024 nahlásila Saúdská Arábie (5) a Spojené arabské emiráty (1) šest případů MERS-CoV, včetně dvou úmrtí, s datem prvních příznaků v roce 2023.

